

Pomenirea

celor adormiți întru Domnul

Pomenirea celor adormiți întru Domnul se face în perioada Triodului din acest an în data de 9 martie (sâmbăta morților – moșii de iarnă), în 16 martie (sâmbăta Sfinților Cuvioși), în 23 martie (sâmbăta Sfântului Mare Mucenic Teodor Tiron), iar apoi în fiecare sâmbătă a Postului Mare.

Pomenirea la anumite soroace a celui mutat la Domnul se face prin oficierea în biserică a slujbei parastasului (din grecescul *parastasis*, care înseamnă *prezentare, prezență*, adică a sta în prezența cuiva sau alături de cineva prin pomenirea lui sau mijlocirea pentru el). Rugăciunea pentru cei dragi trecuți la cele veșnice are ca fundament credința în nemurirea sufletelor și în Învierea din morți. Prin pomenirea în rugăciunea Bisericii la parastas este cerută stăruitor odihna și iertarea păcatelor celor răposați, neuitare a lor prin care cei rămași își îndeplinesc o datorie de suflet și își exprimă dragostea creștinească față de ei, iubire care „este mai tare decât moartea” (*Cântarea Cântărilor* 8, 6). Nevoia săvârșirii rugăciunii bisericii la parastase pentru cei adormiți reiese cu prisosință din cuvintele rostite la slujba înmormântării, un ecou al glasului sufletului celui plecat dincolo: „...vă rog pe toți și cu stăruință cer vouă să vă rugați neîncetat lui Hristos-Dumnezeu pentru mine, ca să nu fiu rânduit, după păcatele mele, la locul de pedeapsă, ci să mă așeze unde este lumina vieții” (Slava de la Slujba înmormântării).

Semnificația soroacelor

Pomenirea de obște a morților în Biserica Ortodoxă se face:

- La 3 zile după moarte (zi care coincide, de regulă, cu ziua înmormântării), în amintirea și cinstea Sfintei Treimi, „căci de la Dânsa avem ființa și viața... pentru că luându-și ființa de la Treime, cel care se mută dincolo va lua cele bune” (Sfântul Simeon al Tesalonicului) și Învierii celei de-a treia zi a Domnului, Care S-a făcut începătură și arvună a învierii celor adormiți;

- La 9 zile după moarte, „pentru ca duhul acestuia (al celui răposat), fără de trup, fiind împreună cu sfințele duhuri și cu îngerii, să se alăture cetei lor, fiind asemenea lor după fire, adică a cetelor cu numărul nouă” (Sfântul Simeon al Tesalonicului), „ca răposatul să se învrednicească de părășia cu cele 9 cete îngerești sau cele nouă cete ale sfinților și în amintirea ceasului al nouălea, când Domnul, înainte de a muri pe cruce, a făgăduit tâlharului raiul pe care ne rugăm să-l moștenească și morții noștri” (Ene Braniște);

- La 40 de zile (sau șase săptămâni), în amintirea Înălțării la cer a Domnului, care a avut loc la 40 de zile după Înviere, pentru ca și sufletul răposatului „înviind, să se înalțe răpindu-se în nori și să întâmpine pe Judecătorul, și astfel fiind împreună cu Domnul, să fie de-a pururea” (Sfântul Simeon al Tesalonicului);

- La 3, 6 și 9 luni, în cinstea Sfintei Treimi, „căci de către Aceasta [Treime] a fost alcătuit omul, și întru Aceasta, dezlegându-se din trup, se duce, și dintru

⇒ Aceasta iarăși nădăjduiește să învieze...“ Iar „prin întreprinderea lunilor... pentru că singură Treimea Dumnezeu nostru va fi Viața tuturor, pricinuitoarea ființei, tocmitura tuturor și înnoirea firii omenești“ (Sfântul Simeon al Tesalonicului);

- La un an „se face pomenirea celui ce s-a sfârșit de către ai săi arătând că trăiește, că este cu sufletul fără de moarte, și că oarecând se va înnoi, când va vrea Ziditorul“ (Sfântul Simeon al Tesalonicului). Și de asemenea, după exemplul creștinilor din vechime care în fiecare an prăznuiau ziua morții martirilor și a sfinților, ca zi de naștere a lor pentru viața de dincolo după cuvântul lui Solomon că „*mai bună este ziua morții decât a nașterii*“ (Ecclesiast 7, 1).

- În fiecare an până la 7 ani de la moarte, ultima pomenire anuală amintind de cele 7 zile ale creației.

Toate soroacele de pomenire a morților (3, 9 și 40 de zile; 3, 6 și 9 luni; la un an și din an în an timp de 7 ani, în mod special) încep a se calcula din momentul morții și nu de la înmormântare, căci din momentul morții sufletul intră în grija lui Dumnezeu Care rânduiește judecata particulară.

În afară de această explicație teologică sau simbolică, s-au dat și alte interpretări ale soroacelor pentru pomenirea morților până la 40 de zile. Astfel, cărțile noastre de slujbă dau o explicație naturală sau fiziologică, bazată pe analogia atât cu fazele prin care trece embrionul uman înainte de naștere, cât și cu fazele descompunerii trupului omnesc până la completa lui putrezire. De exemplu, facem pomenirea mortului în a treia zi după moarte, pentru că în această zi fața mortului începe să se desfigureze; în ziua a noua, pentru că atunci trupul mortului începe să se stri-

ce, afară de inimă; la 40 de zile, pentru că atunci se descompune și inima. Conform acestei interpretări, procesul descompunerii fizice urmează, deci, procesul invers al zămislirii și formării trupului omnesc în pântecul mamei. În sfârșit, se face la șapte ani, pentru că atunci trupul mortului e cu totul prefăcut în țărână.

Ce trebuie făcut pentru parastas?

Cei care organizează parastasul aduc cu acest prilej la biserică **colac** (sau colivă) și **vin; lumânări** pot fi luate de la biserică. Slujba poate fi urmată de ceea ce se numește îndeobște *pomană*, adică servirea cu ceva a celor prezenți, întru pomenirea celui adormit. În parohia noastră există posibilitatea ca pomana în numele celui decedat să fie făcută și prin oferirea mesei persoanelor cu posibilități financiare reduse, beneficiare ale Cantinei Sociale Sfântul Ioan cel Milostiv din cadrul parohiei. Semnificația pomenii făcute de către cei rămași pentru cel decedat este de a face milostenie celor nevoiași în numele celui plecat în lumea de dincolo, ca și cum el însuși ar face acea milostenie, pentru ca și Dumnezeu să se milostivească de sufletul său întru Împărăția Sa.

Bibliografie

Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica specială*, Editura Lumea Crediinței, București, 2008, pp. 558-560.

Sfântul Simeon al Tesalonicului, *Traatat asupra tuturor dogmelor credinței noastre ortodoxe, după principii puse de Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Săi*, Vol. II, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2003, pp. 123-125.

Mihai Eminescu

Prof. univ. dr. Alin-Mihai Gherman

În acest an la 15 iunie se împlinesc 125 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu. Numărarea anilor în situația unui geniu pe care l-am avut alături de noi și pe care, cu siguranță, îl vom avea totdeauna în sufletul nostru pare un lucru fără rost. Născut în Moldova, petrecându-și anii de școală în Bucovina la Cernăuți, trecând de mai multe ori prin Ardeal și foarte legat de el (debutul său ca poet petrecându-se în paginile revistei transilvănene „Familia”), stabilit la București (unde a și încetat din viață), a reușit să sintetizeze esențele sufletului națiunii sale.

Eminescu a fost o conștiință vie care a exprimat cu darul limbii de o expresivitate nemaîntâlnită până atunci în scrisul românesc durerile și năzuințele poporului său. Cu siguranță a fost cel mai mare ziarist al epocii sale, în articolele sale dând glas problemelor românilor din România, dar și ale celor aflați în Basarabia, Bucovina sau Transilvania (care se aflau în acea vreme în fruntariile străine ale Imperiului Rus și ale monarhiei austro-ungare). Probleme economice, sociale, politice, religioase sau în general naționale, atât din trecutul nostru, cât, mai ales, din prezentul pe care îl trăia cu pasiune. Ecouri ale dezbatărilor politice pe care le susțineau scrisul său au pătruns și în poezia sa, celebra *Doină* a lui fiind un minunat exemplu: „De la Nistru pân la Tisa / Tot românul plânsu-mi-sa / Că nu mai poate străbate / De-atâta străinătate. [...] / Vai de biet român, săracul! / Îndărăt o dă ca racul! / Nici îi merge, nici se-ndeamnă / Nici nu-i este toamna toamnă / Nici nu este vara lui / Și-i străin în țara lui”.

Ca poet a dat o creație în același timp de o mare diversitate, dar și unitară prin puternice legături între o scriere și alta, la multe din scrierile sale lucrând ani îndelungați într-un număr impresionant de variante. La capodopera sa *Lucașfărul* a lucrat din 1871 până în anul îmbolnăvirii sale, 1883, alte multe scrieri rămânând în diferite stadii de elaborare în manuscrisele sale.

A fost un bun cunoscător al vieții religioase și al textelor religioase, multe din ele găsindu-și ecouri în scrierile sale literare, de multe ori neobservate de cititorul obișnuit și chiar de cei care s-au ocupat de studierea operei lui. E suficient să aruncăm o privire asupra cunoscutului poem *Glossa*, care, captivând prin sonoritatea și armonia versului, te face să ignori sensurile profunde pe care le exprimă. Și aceste valori mai adânci sunt relevate în momentul în care faci și o apropiere de textul capitolului 1 din *Ecleziastul Vechiului Testament*: „⁵ Soarele răsare, soarele apune și zorește către locul lui ca să răsară iarăși. ⁶ Vântul suflă către miazăzi, vântul se întoarce către miazănoapte și, făcând roate-roate, el trece neîncetat prin cercurile sale. ⁷ Toate fluviile curg în mare, dar marea nu se umple, căci ele se întorc din nou la locul din care au plecat. ⁸ Toate lucrurile se zbucesc mai mult decât poate omul să o spună: ochiul nu se satură de câte vede și urechea nu se umple de câte aude. ⁹ Ceea ce a mai fost, aceea va mai fi, și ceea ce s-a întâmplat se va mai petrece, căci nu este nimic nou sub soare. ¹¹ Dacă este vreun lucru despre care să se spună: «Iată ceva nou!», aceasta a fost în vremurile străvechi, de dinaintea noastră”.

Eveniment dedicat zile de 8 martie

Joi, 7 martie, 2024, va avea loc începând cu ora 14 la parohia noastră un moment poetic susținut de către doamna Elena Ivanca, actriță la Teatrul Național din Cluj-Napoca, precum și un moment muzical susținut de corul de elevi al Colegiului Național George Coșbuc din Cluj-Napoca, dirijat de către doamna profesoară Flavia Demeter. Vă așteptăm cu bucurie la această manifestare de omagiere a femeii!

Proiectul parohial *Studiu Biblic*

Începând cu anul acesta în parohia noastră a demarat un proiect exegetic intitulat *Studiu Biblic*, constând în citirea și explicarea Sfintei Scripturi, atât a Vechiului cât și a Noului Testament. Studiul Biblic are loc imediat după încheierea slujbelor celor două Acatiste, oficiate în zilele de miercuri și vineri seara, de asemenea la finalul slujbei Paraclisului Maicii Domnului din fiecare duminică seara, iar ocazional și după slujba Sfântului Maslu de vineri dimineață. Necesitatea unei cât mai bune cunoașteri a Bibliei este de la sine înțeleasă, căci Cuvântului lui Dumnezeu este hrană spirituală pentru sufletul fiecărui credincios. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „Luați în mâini dumnezeieștile cărți și primiți cu râvnă folosul cuprins în ele. Mare este câștigul ce ni-l dau ele! Mai întâi, prin citirea Scripturilor, ni se îmbogățește limba; apoi sufletul

se întraripează și se înalță; se luminează cu lumina Soarelui dreptății; scapă totodată de vătămarea gândurilor rele și se bucură de tihnă și liniște multă. Ceea ce este hrana trupească pentru menținerea tăriei noastre trupesti, aceea este pentru suflet citirea Dumnezeieștilor Scripturi. Este hrană duhovnicească; întărește cugetul, face puternic sufletul, îl face mai tare și mai înțelept și nu-l lasă să alunece spre patimi rușinoase; îi dă aripi ușoare și, ca să spun așa, îl mută în cer. Să nu disprețuiți, vă rog, un câștig atât de mare!“ . Așadar cunoașterea cât mai aprofundată a Cărții Sfinte este de mare folos spiritual, deoarece Revelația dumnezeiască cuprinsă în Scripturi ne luminează viața, ne înalță duhovnicește, previne primejdiile, ne scapă de gândurile rele și înalță cugetul spre cer.

Conferință prilejuită de lansarea proiectului parohial social „Serviciul de îngrijire la domiciliu”

Joi, 6 februarie, 2024, începând cu ora 14, a avut loc la parohia noastră conferința intitulată „Îngrijirea bolnavilor și a vârstnicilor - misiune a Bisericii”, susținută de către părintele profesor Ștefan Iloaie de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității Babeș-Bolyai, cu prilejul lansării și prezentării noului proiect social „Serviciul de îngrijire la domiciliu”, licențiat de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale prin Decizia nr. 6134 din 12.12.2023, cod serviciu social 8810 ID-I.

Mulțumim părintelui profesor și sperăm ca noul proiect să fie cât mai eficient și de folos semenilor.